Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 26 marca 2015 r.*

Odwołanie — Rynek wewnętrzny gazu ziemnego — Obowiązek ciążący na przedsiębiorcach prowadzących działalność w sektorze gazu ziemnego — Wprowadzenie systemu umożliwiającego osobom trzecim dostęp na podstawie umowy do instalacji składu gazu — Decyzja władz czeskich — Czasowe zwolnienie w odniesieniu do przyszłych instalacji podziemnego składu gazu w miejscowości Dambořice — Decyzja Komisji — Nakaz cofnięcia decyzji o zwolnieniu — Dyrektywy 2003/55/WE i 2009/73/WE — Stosowanie w czasie

W sprawie C-596/13 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 21 listopada 2013 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez L. Armati oraz K. Herrmann, działające w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania są:

Moravia Gas Storage a.s., dawniej Globula a.s., z siedzibą w Hodonín (Republika Czeska), reprezentowana przez P. Zákouckiego oraz D. Koláčka, advokáti,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

Republika Czeska, reprezentowana przez M. Smolka, T. Müllera oraz J. Vláčila, działających w charakterze pełnomocników,

interwenient w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta (sprawozdawca), prezes izby, J.C. Bonichot, A. Arabadjiev, J.L. da Cruz Vilaça i C. Lycourgos, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 grudnia 2014 r.,

* Język postępowania: angielski.

wydaje następujący

Wyrok

1 Komisja Europejska żąda w odwołaniu uchylenia wyroku Sądu Unii Europejskiej Globula/Komisja (T-465/11, EU:T:2013:406; zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), w którym Sąd stwierdził nieważność decyzji Komisji C(2011) 4509 z dnia 27 czerwca 2011 r. o zwolnieniu w odniesieniu do przyszłych instalacji podziemnego składu gazu w miejscowości Dambořice w świetle zasad rynku wewnętrznego dotyczących dostępu osób trzecich (zwanej dalej „sporną decyzją").

Ramy prawne

2 Artykuł 22 dyrektywy 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 98/30/WE (Dz.U. L 176 s. 57) stanowi:

„1. Główne elementy nowej infrastruktury gazowej, tzn. gazociągi międzysystemowe państw członkowskich, instalacje [skroplonego gazu ziemnego (LNG)] i instalacje magazynowe mogą na podstawie wniosku zostać zwolnione od [ze] stosowania wymogów art. 18, 19, 20 i [art.] 25 ust. 2, 3 i 4 pod następującymi warunkami:

a) inwestycja musi zwiększać konkurencyjność dostaw [konkurencję w dostawach] gazu i poprawiać [zwiększać] bezpieczeństwo dostaw;

b) poziom ryzyka związanego z inwestycją jest taki, że inwestycja nie miałaby miejsca bez zastosowania odstępstwa [zwolnienia];

c) infrastruktura musi być własnością osoby fizycznej lub prawnej, która jest osobą odrębną, przynajmniej w swej formie prawnej, od operatorów systemów, w których to systemach infrastruktura zostanie wybudowana;

d) na użytkowników tej infrastruktury nałożone są opłaty;

e) odstępstwo [zwolnienie] nie wpływa szkodliwie na konkurencyjność [konkurencję] i [lub] efektywne funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazowego albo na sprawne funkcjonowanie systemu podlegającego regulacji, do którego infrastruktura jest podłączona.

2. Postanowienia ust. 1 są także stosowane w przypadku znacznego wzrostu przepustowości istniejącej infrastruktury i zmian tej infrastruktury umożliwiających rozwój nowych źródeł dostaw gazu.

3.

a) Urząd regulacji, o którym mowa w art. 25, może, indywidualnie dla każdego przypadku, podejmować decyzje w sprawie odstępstwa [zwolnienia], o którym mowa w ust. 1 i 2. Jednakże państwa członkowskie mogą postanowić, że urzędy regulacji powinny przedstawiać swoją opinię w sprawie wniosku o zastosowanie odstępstwa [wniosku o zwolnienie] właściwemu organowi państwa członkowskiego w celu wydania formalnej decyzji. Ta opinia jest publikowana wraz z decyzją.

b) (i) Odstępstwo [Zwolnienie] może obejmować odpowiednio całość lub część nowej infrastruktury, istniejącą infrastrukturę o znacznie zwiększonej przepustowości albo zmienioną istniejącą infrastrukturę.

(ii) W trakcie podejmowania decyzji o zastosowaniu odstępstwa [decyzji o zwolnieniu] należy zwrócić uwagę, indywidualnie dla każdego przypadku, na potrzebę narzucenia [nałożenia] warunków dotyczących okresu obowiązywania odstępstwa i niedyskryminacyjnego dostępu do gazociągów międzysystemowych.

(iii) W trakcie podejmowania decyzji o warunkach w niniejszym akapicie bierze się pod uwagę w szczególności czas trwania kontraktów, dodatkową przewidywaną do realizacji przepustowość albo zmianę istniejącej przepustowości, horyzont czasowy projektu i uwarunkowania krajowe.

c) Decydując o przyznaniu odstępstwa [Decydując o zwolnieniu] właściwy urząd może decydować o przepisach i o mechanizmach zarządzania i alokacji przepustowości, o ile nie stanowi to przeszkody dla realizacji kontraktów długoterminowych.

d) Decyzja o odstępstwie [zwolnieniu], z uwzględnieniem warunków, o których mowa w lit. b), jest odpowiednio uzasadniana i opublikowana.

e) W przypadku gazociągów międzysystemowych każda decyzja o odstępstwie [zwolnieniu] jest podejmowana po konsultacji z innymi państwami członkowskimi albo odpowiednimi urzędami regulacji.

4. Decyzja o zastosowaniu odstępstwa [Decyzja o zwolnieniu] jest bezzwłocznie zgłaszana przez stosowny urząd do Komisji, wraz ze wszystkimi użytecznymi informacjami jej dotyczącymi. Informacje te mogą zostać przekazane [są przekazywane] Komisji w formie zbiorczej, umożliwiając Komisji podjęcie dobrze uzasadnionej decyzji [aby umożliwić Komisji podjęcie uzasadnionej decyzji].

Informacje te zawierają w szczególności:

a) szczegółowe powody, na podstawie których urząd regulacji albo państwo członkowskie przyznały odstępstwo [zwolnienie], łącznie z informacjami finansowymi uzasadniającymi potrzebę zastosowania odstępstwa [zwolnienia];

b) przeprowadzoną analizę wpływu przyznania odstępstwa [zwolnienia] na konkurencyjność [konkurencję] i na sprawne funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazowego [rynku wewnętrznego gazu ziemnego];

c) powody przyjętego czasu i wielkości udziału całkowitej zdolności danej infrastruktury gazowej, dla których udzielono pozwolenia na odstępstwo [dla których udzielono zwolnienia];

d) w przypadku odstępstwa [zwolnienia] dotyczącego danego gazociągu międzysystemowego, wyniki konsultacji z zainteresowanymi państwami członkowskimi albo z urzędami regulacji;

e) wpływ infrastruktury na dywersyfikację dostaw gazu.

W ciągu dwóch miesięcy od otrzymania zgłoszenia Komisja może zażądać od urzędu regulacji albo danego państwa członkowskiego wprowadzenia poprawek lub cofnięcia decyzji o przyznaniu odstępstwa [decyzji o zwolnieniu]. Termin dwumiesięczny może zostać przedłużony o jeden dodatkowy miesiąc, w przypadku gdy Komisja potrzebuje dodatkowych informacji.

Jeżeli urząd regulacji lub dane państwo członkowskie nie ustosunkuje się do prośby [tego wniosku] w ciągu czterech tygodni, ostateczna decyzja jest podejmowana zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Komisja zachowuje poufność informacji istotnych z handlowego punktu widzenia”.

3 Artykuł 36 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. L 211, s. 94) przewiduje:

„1. Istotna nowa infrastruktura gazowa, tj. połączenia wzajemne, instalacje LNG i instalacje magazynowe, mogą na wniosek zostać zwolnione na czas określony ze stosowania przepisów art. 9, 32, 33 i 34 oraz art. 41 ust. 6, 8 i 10 pod następującymi warunkami:

a) inwestycja musi zwiększać konkurencję w dostawach gazu i zwiększać bezpieczeństwo dostaw;

b) poziom ryzyka związanego z inwestycją musi być taki, że inwestycja nie miałaby miejsca bez udzielenia zwolnienia;

c) infrastruktura musi [powinna] być własnością osoby fizycznej lub prawnej, która jest odrębna, przynajmniej w zakresie swojej formie prawnej [pod względem formy prawnej], od operatorów systemów, w których systemach zostanie wybudowana ta infrastruktura;

d) na użytkowników infrastruktury muszą zostać nałożone [od użytkowników danej struktury są pobierane] opłaty;

e) zwolnienie nie może mieć szkodliwego wpływu na konkurencję [naruszać konkurencji] i skuteczne[go] funkcjonowani[a] rynku wewnętrznego gazu ziemnego lub na skuteczne funkcjonowanie [skutecznego funkcjonowania] systemu podlegającego regulacji, do którego podłączona jest dana infrastruktura.

2. Ustęp 1 ma zastosowanie również w przypadku znacznego wzrostu zdolności istniejącej infrastruktury i zmian tej infrastruktury umożliwiających rozwój nowych źródeł dostaw gazu.

3. Organ regulacyjny, o którym mowa w rozdziale VIII, może, indywidualnie dla każdego przypadku, podjąć decyzję o zwolnieniu, o którym mowa w ust. 1 i 2.

4. W przypadku gdy dana infrastruktura znajduje się na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego, Agencja może przedłożyć opinię doradczą organom regulacyjnym państw członkowskich, których to dotyczy; może ona być użyta jako podstawa ich decyzji, w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania wniosku o zwolnienie przez ostatni z tych organów regulacyjnych.

W przypadku gdy wszystkie organy regulacyjne, których to dotyczy, osiągnęły porozumienie w sprawie decyzji o zwolnieniu w terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania wniosku o zwolnienie przez ostatni z organów regulacyjnych, informują one Agencję o swojej decyzji.

Agencja wykonuje zadania powierzone organom regulacyjnym państw członkowskich, których to dotyczy, na mocy niniejszego artykułu:

a) w przypadku gdy wszystkie krajowe organy regulacyjne, których to dotyczy, nie mogą osiągnąć porozumienia w terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania wniosku o zwolnienie przez ostatni z tych organów regulacyjnych; lub

b) na wspólny wniosek organów regulacyjnych, których to dotyczy.

Wszystkie organy regulacyjne, których to dotyczy, mogą wspólnie wystąpić z wnioskiem o przedłużenie terminu, o którym mowa w akapicie trzecim lit. a), o okres do trzech miesięcy.

5. Przed podjęciem decyzji Agencja konsultuje się z odpowiednimi organami regulacyjnymi oraz z wnioskodawcami.

6. Zwolnienie może obejmować całość lub część zdolności nowej infrastruktury lub istniejącej infrastruktury o znacząco zwiększonej zdolności.

Przy podejmowaniu decyzji w sprawie zwolnienia należy zwrócić uwagę, indywidualnie dla każdego przypadku, na potrzebę nałożenia warunków dotyczących okresu obowiązywania zwolnienia i niedyskryminacyjnego dostępu do infrastruktury. W trakcie podejmowania decyzji w sprawie tych warunków uwzględnia się w szczególności dodatkową zdolność, która ma być zbudowana lub zmianę istniejącej zdolności, horyzont czasowy projektu oraz uwarunkowania krajowe.

Przed przyznaniem zwolnienia, organ regulacyjny podejmuje decyzje w sprawie zasad i mechanizmów zarządzania i alokacji zdolności. Zgodnie z tymi zasadami wszyscy potencjalni użytkownicy infrastruktury są wzywani do zgłoszenia swojego zainteresowania zawieraniem umów dotyczących zdolności, zanim nastąpi alokacja zdolności dla nowej infrastruktury, w tym również alokacja na własny użytek. Organ regulacyjny wymaga, aby zasady dotyczące zarządzania ograniczeniami obejmowały obowiązek oferowania niewykorzystanej zdolności na rynku wtórnym, jak również wymaga, aby użytkownicy infrastruktury byli uprawnieni do handlu swoimi zakontraktowanymi zdolnościami na rynku wtórnym. W swojej ocenie kryteriów, o których mowa w ust. 1 lit. a), b) i e), organ regulacyjny uwzględnia wyniki procedury alokacji zdolności.

Decyzja w sprawie zwolnienia, w tym również wszelkie warunki, o których mowa w akapicie drugim niniejszego ustępu, jest należycie uzasadniona i publikowana.

7. Niezależnie od ust. 3, państwa członkowskie mogą postanowić, że ich organ regulacyjny lub Agencja przedkładają, w stosownych przypadkach, odpowiedniemu podmiotowi w państwie członkowskim, w celu uzyskania decyzji formalnej, swoją opinię w sprawie wniosku o zwolnienie. Opinia ta jest publikowana wraz z decyzją.

8. Organ regulacyjny niezwłocznie przekazuje Komisji kopię każdego wniosku o zwolnienie z chwilą jego otrzymania. Decyzja jest niezwłocznie zgłaszana przez właściwy organ do Komisji wraz ze wszystkimi istotnymi informacjami, które jej dotyczą. Informacje te mogą zostać przedłożone Komisji w formie podsumowania, co pozwoli Komisji na podjęcie uzasadnionej decyzji. Informacje [te] zawierają w szczególności:

a) szczegółowe powody, na podstawie których organ regulacyjny lub państwo członkowskie przyznały zwolnienie lub odmówiły jego przyznania, wraz z odniesieniem do ust. 1, łącznie z odpowiednią literą lub literami tego ustępu, na których oparta jest taka decyzja, w tym również informacje finansowe uzasadniające potrzebę zastosowania zwolnienia;

b) przeprowadzoną analizę wpływu przyznania zwolnienia na konkurencję i na skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego gazu ziemnego;

c) powody przyjętego czasu i wielkości udziału całkowitej zdolności danej infrastruktury gazowej, dla których udzielono zwolnienia;

d) w przypadku zwolnienia dotyczącego połączenia wzajemnego, wyniki konsultacji z zainteresowanymi organami regulacyjnymi; oraz

e) wpływ infrastruktury na dywersyfikację dostaw gazu.

9. W terminie dwóch miesięcy od dnia po otrzymaniu powiadomienia, Komisja może podjąć decyzję zobowiązującą organ regulacyjny do zmiany decyzji lub cofnięcia decyzji w sprawie przyznaniu zwolnienia. Ten dwumiesięczny termin może zostać przedłużony o dodatkowy okres dwóch miesięcy, w przypadku gdy Komisja zwraca się o dalsze informacje [przekazanie dalszych informacji]. Okres

dodatkowy [Dodatkowy termin] rozpoczyna się następnego dnia po otrzymaniu kompletnej [pełnych] informacji. Początkowy dwumiesięczny termin może również zostać przedłużony za wspólną zgodą Komisji oraz organu regulacyjnego.

Zgłoszenie uważa się za cofnięte w przypadku gdy informacje, o które wystąpiono, nie zostały dostarczone w terminie wyznaczonym we wniosku, o ile przed jego upływem nie został on przedłużony za zgodą zarówno Komisji, jak i organu regulacyjnego lub organ regulacyjny, w należycie uzasadnionym oświadczeniu, poinformował Komisję o tym, że uważa powiadomienie za kompletne.

Organ regulacyjny stosuje się do decyzji Komisji w sprawie zmiany decyzji lub cofnięcia decyzji o zwolnieniu w terminie miesiąca i odpowiednio informuje Komisję.

Komisja zachowuje poufność informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie.

Wydane przez Komisję zatwierdzenie decyzji o zwolnieniu przestaje obowiązywać po upływie dwóch lat od jego przyjęcia w przypadku gdy do tego czasu budowa infrastruktury jeszcze się nie rozpoczęła, oraz po upływie pięciu lat w przypadku gdy do tego czasu nie rozpoczęto eksploatacji infrastruktury, chyba że Komisja stwierdzi, iż wszelkie opóźnienia wynikają z poważnych przeszkód będących poza kontrolą osoby, której przyznano zwolnienie.

10. Komisja może przyjąć wytyczne dotyczące stosowania warunków określonych w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz określić procedurę obowiązującą w przypadku stosowania ust. 3, 6, 8 i 9 niniejszego artykułu. Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 51 ust. 3”.

4 Na podstawie art. 53 dyrektywy 2009/73 dyrektywa 2003/55/WE utraciła moc obowiązującą z dniem 3 marca 2011 r. i od tego dnia odesłania do dyrektywy 2003/55/WE są traktowane jak odesłania do dyrektywy 2009/73 i należy je odczytywać zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku II do dyrektywy 2009/73. Zgodnie z tą tabelą art. 22 dyrektywy 2003/55 odpowiada art. 36 dyrektywy 2009/73.

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

5 W dniu 14 kwietnia 2009 r. skarżąca, Moravia Gas Storage a.s. (zwana dalej „MGS”, dawniej „Globula a.s.”), złożyła do czeskiego ministerstwa przemysłu i handlu (zwanego dalej „ministerstwem”) wniosek o uzyskanie pozwolenia na budowę instalacji podziemnego składu gazu w miejscowości Dambořice (Republika Czeska, zwanej dalej „instalacją PSG”). W ramach tego wniosku skarżąca zażądała czasowego zwolnienia z obowiązku zapewnienia osobom trzecim dostępu na podstawie umowy do omawianej instalacji dotyczącego całej nowej zdolności instalacji PSG.

6 Decyzją z dnia 26 października 2010 r. ministerstwo wydało pozwolenie na budowę instalacji PSG i przyznało MGS czasowe zwolnienie z ciążącego na nim obowiązku zapewnienia osobom trzecim dostępu na podstawie umowy w odniesieniu do 90% zdolności instalacji PSG, na okres piętnastu lat od dnia rzeczywistego wydania pozwolenia na użytkowanie.

7 Pismem ministerstwa z dnia 11 lutego 2011 r., które wpłynęło w dniu 18 lutego 2011 r., powyższa decyzja została notyfikowana Komisji.

8 Pismem z dnia 15 kwietnia 2011 r. Komisja skierowała do ministerstwa żądanie dodatkowych informacji, wyjaśniając, że, jeżeli będzie zobowiązana do skierowania do ministerstwa wezwania do zmiany lub cofnięcia decyzji z dnia 26 października 2010 r., to uczyni to przed dniem 18 czerwca 2011 r. Ministerstwo udzieliło odpowiedzi w dniu 29 kwietnia 2011 r. w terminie określonym przez Komisję.

9 Pismem z dnia 13 maja 2011 r. Komisja skierowała do ministerstwa drugie żądanie dodatkowych informacji, wskazując ponownie, że, jeżeli będzie zobowiązana do skierowania do ministerstwa wezwania do zmiany lub cofnięcia wspomnianej decyzji, to uczyni to przed dniem 18 czerwca 2011 r. Ministerstwo odpowiedziało w dniu 20 maja 2011 r. w terminie określonym przez Komisję.

10 Pismem z dnia 23 czerwca 2011 r., podpisanym przez członka Komisji odpowiedzialnego za sprawy energii, Komisja poinformowała ministerstwo, że wyda formalną decyzję przed dniem 29 czerwca 2011 r.

11 Sporną decyzją doręczoną Republice Czeskiej w dniu 28 czerwca 2011 r. Komisja nakazała temu państwu członkowskiemu cofnięcie decyzji z dnia 26 października 2010 r.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

12 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 26 sierpnia 2011 r. MGS wniosło skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji i obciążenie Komisji kosztami postępowania.

13 W uzasadnieniu skargi MGS podniosło trzy zarzuty dotyczące, po pierwsze, błędów przy ustalaniu właściwego prawa, po drugie, naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, a, po trzecie, oczywistego błędu w ocenie okoliczności faktycznych.

14 Sąd uwzględnił w zaskarżonym wyroku zarzut pierwszy podniesiony przez MGS i stwierdził nieważność spornej decyzji z tego względu, że decyzja ta powinna być wydana nie na podstawie przepisów dyrektywy 2009/73, ale na podstawie przepisów dyrektywy 2003/55. W związku z tym Sąd nie rozpatrzył podniesionych przez MGS w uzasadnieniu skargi zarzutów drugiego i trzeciego.

Żądania stron

15 Komisja wnosi w odwołaniu do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— orzeczenie, że zarzut pierwszy podniesiony w pierwszej instancji jest bezzasadny i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd w celu zbadania podniesionych w pierwszej instancji zarzutów drugiego i trzeciego oraz

— rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pierwszej instancji i postępowania odwoławczego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

16 MGS wnosi do Trybunału o:

— oddalenie odwołania w całości oraz

— obciążenie Komisji kosztami poniesionymi w związku z niniejszym odwołaniem;

17 Republika Czeska wnosi do Trybunału o:

— oddalenie odwołania jako bezzasadnego oraz

— obciążenie Komisji kosztami poniesionymi przez Republikę Czeską zarówno w pierwszej instancji jak i w ramach niniejszego postępowania odwoławczego.

W przedmiocie odwołania

Argumentacja stron

18 Komisja podnosi w uzasadnieniu odwołania jeden zarzut, w ramach którego utrzymuje ona zasadniczo, że Sąd, orzekłszy, iż przepisy dyrektywy 2003/55 miały zastosowanie w zawisłym przed nim sporze, naruszył art. 288 TFUE i art. 297 ust. 1 TFUE.

19 Komisja stoi na stanowisku, że dopóki przysługujący jej w celu domagania się zmiany lub cofnięcia decyzji krajowej termin nie upłynął, zgłoszenie takiej decyzji na podstawie art. 22 dyrektywy 2003/55 i art. 36 dyrektywy 2009/73 stanowi nie ostatecznie ukształtowaną sytuację, ale etap będącego w toku procesu zwolnienia.

20 W niniejszej sprawie Komisja twierdzi, że proces ten nie był zakończony w momencie uchylenia dyrektywy 2003/55, w dniu 3 marca 2011 r., skutkiem czego w tym dniu nie zaistniała ostatecznie ukształtowana sytuacja i że od tego dnia miały zastosowanie przepisy dyrektywy 2009/73.

21 Ponadto Komisja utrzymuje, że Sąd naruszył prawo, uznawszy, iż wyrok Meridionale Industria Salumi i in. (od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270) mógł mieć zastosowanie w niniejszej sprawie i orzekając, że zmiany o charakterze proceduralnym i materialnym wprowadzone art. 36 dyrektywy 2009/73 stanowią nierozerwalną całość.

22 Komisja uważa w szczególności, że wyjątek wynikający z tego wyroku w odniesieniu do stosowania w czasie nowych przepisów, należy interpretować w sposób ścisły i że nie ma on zastosowania w wypadkach, w których nowa dyrektywa zmienia istniejące już uregulowania Unii.

23 W szczególności Komisja uważa, że z okoliczności, iż dyrektywa 2009/73 wprowadziła zmiany – w niniejszym przypadku proceduralne – nie można wywodzić, że przepisy proceduralne i materialne tej dyrektywy stanowią nierozerwalną całość i że nie mogą być analizowane rozłącznie pod względem ich skutków w czasie.

24 Według MGS Sąd nie naruszył prawa, orzekłszy, że Komisja powinna zastosować przepisy dyrektywy 2003/55.

25 MGS utrzymuje bowiem, że wydanie krajowej decyzji o zwolnieniu i zgłoszenie jej Komisji stanowią wcześniej ukształtowaną sytuację w następstwie którego MGS nabyło prawa i do której nie mogą być stosowane nowe przepisy.

26 Ponadto MGS uważa, że odmienne podejście narusza zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

27 MGS uważa, że wyjątek wynikający z wyroku Meridionale Industria Salumi i in. (od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270) może mieć zastosowanie do sytuacji, w której dyrektywa Unii zastępuje poprzednią dyrektywę i że w niniejszej sprawie Sąd zastosował prawidłowo ten wyjątek.

28 Republika Czeska twierdzi, że, ponieważ w przewidzianej dyrektywami 2003/55 i 2009/73 procedurze zwolnienia Komisja ocenia prawidłowość wcześniej wydanej przez władze państwa członkowskiego decyzji, to jest spełnienie warunków mających zastosowanie w dniu tego wydania, to ocena ta nie może być logicznie dokonana w świetle przepisów wydanych po tej dacie.

29 Według wspomnianego państwa członkowskiego na podstawie zasady pewności prawa od zgłoszenia krajowej decyzji o zwolnieniu zależy przebieg pozostałych etapów postępowania, w szczególności jeśli chodzi o prawo właściwe przy ocenie tej decyzji, jako że decyzja ta wprowadza sytuację „ukształtowaną wcześniej".

30 Ponadto Republika Czeska uważa, że wykładnia Komisji pozwoliłaby jej na dokonanie odmiennej oceny krajowych decyzji o zwolnieniu zgłoszonych w tym samym momencie, ponieważ wybór właściwych przepisów uzależniony byłby w rzeczywistości od momentu, w którym Komisja poczyniła kroki względem tych decyzji i byłby w rezultacie pozostawiony do swobodnej oceny Komisji. Oznaczałoby to odmienne traktowanie wspomnianych decyzji, które byłoby sprzeczne z zasadami równości i słuszności.

31 Wreszcie to państwo członkowskie podnosi, że wnioski te znajdują oparcie w okoliczności, że dyrektywa 2009/73 nie zawiera żadnych przepisów dotyczących postępowań znajdujących się w toku w dniu jej wejścia w życie.

Ocena Trybunału

32 Należy przypomnieć, że nowy przepis stosuje się od wejścia w życie aktu, który go wprowadza i że choć nie stosuje się go do sytuacji prawnych powstałych i ostatecznie zakończonych pod rządami dawnej ustawy, stosuje się go do przyszłych skutków tych sytuacji oraz do nowych sytuacji prawnych. Inaczej jest tylko – i to z zastrzeżeniem zasady niedziałania wstecz aktów prawnych – jeżeli wraz z nowym przepisem zostają wydane przepisy szczególne, które określają konkretnie jego warunki stosowania w czasie (wyrok Gemeinde Altrip i in., C-72/12, EU:C:2013:712, pkt 22 oraz przytoczone tam orzecznictwo).

33 W szczególności zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przepisy proceduralne uznaje się na ogół za mające zastosowanie w chwili ich wejścia w życie (wyrok Komisja/Hiszpania, C-610/10, EU:C:2012:781, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo), w odróżnieniu od przepisów materialnych, które są zazwyczaj interpretowane w ten sposób, iż obowiązują w stosunku do sytuacji ukształtowanych przed ich wejściem w życie, tylko wtedy, gdy z brzmienia tych przepisów, ich celu lub ich struktury jednoznacznie wynika, że należy im przypisać taki skutek (zob. wyroki: Meridionale Industria Salumi i in., od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270, pkt 9; Molenbergnatie, C-201/04, EU:C:2006:136, pkt 31; a także Komisja/Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, pkt 44).

34 Trybunał orzekł także, że przepis stanowiący podstawę prawną aktu i upoważniający instytucję Unii do wydania tego aktu powinien obowiązywać w momencie jego wydania (zob. wyrok ThyssenKrupp Nirosta/Komisja, C-352/09 P, EU:C:2011:191, pkt 88).

35 W niniejszej sprawie Sąd orzekł, że wprowadzone w art. 36 dyrektywy 2009/73 zmiany o charakterze proceduralnym i materialnym tworzą nierozerwalną całość, wobec czego zgodnie z wyrokiem Meridionale Industria Salumi i in. (od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270) skutek wsteczny nie może być przyznany całości tych przepisów i że w konsekwencji to właśnie przepisy dyrektywy 2003/55 znajdowały zastosowanie, zarówno w odniesieniu do istoty sprawy, jak i do procedury.

36 Należy przypomnieć, że w pkt 11 wspomnianego wyroku Trybunał uznał, czyniąc wyjątek od reguły interpretacyjnej przytoczonej w pkt 33 niniejszego wyroku, że przepisy Unii, mające na celu całościowe uregulowanie pokrycia długów celnych po zwolnieniu towarów, zawierają zarówno przepisy proceduralne, jak i materialne, które stanowią nierozerwalną całość, a poszczególnych przepisów

składających się na nią nie można traktować rozłącznie w zakresie ich skutków w czasie. Wyjątek taki mógł być uzasadniony tym, że nowy wspólnotowy system zastąpił istniejące wcześniej systemy krajowe, a chodziło przy tym o uzyskanie spójnego i jednolitego stosowania ustanowionych w ten sposób wspólnotowych uregulowań w dziedzinie ceł (zob. wyrok Molenbergnatie, C-201/04, EU:C:2006:136, pkt 32).

37 W tym względzie należy stwierdzić, że sytuacji rozpatrywanej w sprawie, w której zapadł wyrok Meridionale Industria Salumi i in. (od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270) nie można porównywać do sytuacji rozpatrywanej w niniejszej sprawie. Dyrektywa 2009/73 bowiem uchyla i zastępuje wcześniej istniejące przepisy Unii mające zastosowanie w tej samej dziedzinie, a mianowicie dyrektywę 2003/55. W tym względzie dyrektywa 2009/73 nie tworzy nowego systemu, ale stanowi bezpośrednią kontynuację dyrektywy 2003/55. Dyrektywa 2009/73 nie zmienia zresztą treści przepisów materialnych dyrektywy 2003/55, w szczególności przepisów dotyczących przewidzianych w art. 22 ust. 1 i 2 dyrektywy 2003/55 oraz art. 36 ust. 1 i 2 dyrektywy 2009/73 materialnych warunków, od jakich uzależnione jest skorzystanie ze zwolnienia.

38 W tym kontekście, jak to podniosła rzecznik generalna w pkt 48 i 49 opinii, okoliczność, że przepisy proceduralne dyrektywy 2003/55 zostały zmienione dyrektywą 2009/73, sama w sobie nie pozwala na wykazanie – wbrew temu, co orzekł Sąd w pkt 36 zaskarżonego wyroku – iż przepisy proceduralne i materialne przewidziane w art. 36 dyrektywy 2009/73 cechują się „nierozerwalnością" w rozumieniu wyroku Meridionale Industria Salumi i in., (od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270).

39 Ponadto okoliczność, że we wspomnianych dyrektywach do takich samych przepisów materialnych dołączono odmienne przepisy proceduralne wskazuje na to, iż w okolicznościach niniejszej sprawy te przepisy materialne mogą być oddzielone od wspomnianych przepisów proceduralnych.

40 W konsekwencji wyjątek, o którym mowa w pkt 36 niniejszego wyroku, nie może znajdować zastosowania w niniejszej sprawie.

41 W tych okolicznościach, ponieważ dyrektywa 2003/55 została uchylona ze skutkiem od dnia 3 marca 2011 r., w którym to dniu została zastąpiona dyrektywą 2009/73, przepisami obowiązującymi w momencie wydania spornej decyzji – w dniu 27 czerwca 2011 r. – były nie przepisy dyrektywy 2003/55, ale przepisy dyrektywy 2009/73.

42 Z powyższego wynika, że Komisja nie zastosowała z mocą wsteczną przepisów dyrektywy 2009/73, ale, iż wydała sporną decyzję na podstawie obowiązującego wówczas przepisu.

43 Ponadto należy zauważyć, że na podstawie art. 22 dyrektywy 2003/55 i art. 36 dyrektywy 2009/73, Komisja może, po otrzymaniu zgłoszenia krajowej decyzji o zwolnieniu, żądać zmiany lub cofnięcia tej decyzji.

44 Wbrew twierdzeniom MGS i jak to podniosła rzecznik generalna w pkt 66, 70 i 71 opinii, taka decyzja lub zgłoszenie nie mogą być zatem uznane za tworząc „sytuację powstałą i ostatecznie ukształtowaną" lub „sytuację ukształtowaną wcześniej" w rozumieniu orzecznictwa pkt [32 i 33] niniejszego wyroku.

45 Z powyższego wynika, że w braku konkretnych przepisów określających szczególnie warunki stosowania w czasie dyrektywy 2009/73, powinna ona być stosowana do postępowań znajdujących się w toku od momentu jej wejścia w życie, a mianowicie od dnia 3 marca 2011 r. Dlatego też Sąd naruszył prawo, uznając, że Komisja wydając sporną decyzję, niesłusznie zastosowała tę dyrektywę.

46 Jeśli chodzi w tym kontekście o zarzucane Komisji naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, podniesione przez MGS i Republikę Czeską, wystarczy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, zasada ta nie może zostać rozszerzona w taki sposób, by ogólnie

uniemożliwiać stosowanie nowych przepisów do przyszłych skutków sytuacji, które powstały pod rządami dawnego przepisu (zob. wyroki: Tomadini, 84/78, EU:C:1979:129, pkt 21; Komisja/Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, pkt 43; Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, pkt 46).

47 Co się tyczy podnoszonego przez Republikę Czeską naruszenia zasad równości i słuszności, należy zaznaczyć, jak to wskazała rzecznik generalna w pkt 62 i 63 opinii, iż ze względu na fakt, że zmiana właściwego systemu prawnego opiera się na elemencie obiektywnym, a mianowicie dniu wejścia w życie dyrektywy 2009/73, że zgodnie z ustaleniami Sądu zgłoszenie będącej przedmiotem niniejszego postępowania krajowej decyzji o zwolnieniu poprzedziło tylko o kilka dni tę datę oraz że nie zostało w żaden sposób wykazane, iż Komisja w sposób arbitralny i bez merytorycznego powodu, w zależności od przypadku, opóźniała lub przyspieszała rozpatrywanie zgłoszonych w tym samym dniu krajowych decyzji o zwolnieniu, aby zakończyć niektóre postępowania przed wejściem w życie wspomnianej dyrektywy, a inne po nim, nie można dojść do wniosku, że naruszono w niniejszej sprawie wspomniane zasady.

48 W rezultacie Sąd naruszył prawo, orzekając, że, w niniejszej sprawie przepisy dyrektywy 2003/55 znajdowały zastosowanie zarówno w odniesieniu do istoty sprawy, jak i do procedury.

49 W tych okolicznościach należy uwzględnić zarzut podniesiony przez Komisję w uzasadnieniu odwołania i uchylić zaskarżony wyrok.

W przedmiocie skargi do Sądu

50 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeśli odwołanie jest zasadne, Trybunał uchyla orzeczenie Sądu. Może on wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala, lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

51 W niniejszej sprawie Trybunał stoi na stanowisku, że należy wydać orzeczenie ostateczne w przedmiocie zarzutu pierwszego wniesionej przez MGS skargi o stwierdzenie nieważności spornej decyzji.

52 W tym względzie wystarczy zauważyć, że z powodów wyrażonych w pkt 35–47 niniejszego wyroku ten pierwszy zarzut należy oddalić.

53 Jednakże zważywszy, że Sąd nie zbadał zarzutów drugiego i trzeciego podniesionych przez MGS w uzasadnieniu jej skargi o stwierdzenie nieważności, Trybunał uważa, iż stan postępowania nie pozwala na rozstrzygnięcie niniejszego sporu.

54 W konsekwencji niniejszą sprawę należy przekazać Sądowi, aby rozstrzygnął on w przedmiocie zarzutów drugiego i trzeciego.

W przedmiocie kosztów

55 Jako że niniejsza sprawa zostaje skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd, rozstrzygnięcie o kosztach niniejszego postępowania odwoławczego nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Uchyla się wyrok Sądu Unii Europejskiej Globula/Komisja (T-465/11, EU:T:2013:406).

2) Sprawa zostaje skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd Unii Europejskiej.

3) Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Podpisy